

SIVISTYS

Asukkaita
42 521

Sivistys nettokulut
€/asukas
2555

Kasvatus- ja sivistys-
palvelut
nettokulut €/asukas
2338

Kulttuuri ja vapaa-aika-
palvelut nettokulut €/asu-
kas
213

SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Marianne Liimatainen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	TP 2025	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	16 863	17 016	16 746	17 466	3,6 %	101,5 %	104,3 %	721
Myyntituotot	11 670	12 592	12 592	12 579	7,8 %	95,9 %	99,9 %	- 13
Maksutuotot	3 303	3 348	3 078	3 298	-0,2 %	98,0 %	107,1 %	220
Tuet ja avustukset	1 631	787	787	1 356	-16,8 %	207,2 %	172,3 %	569
Muut toimintatuotot	259	289	289	233	-10,1 %	89,8 %	80,7 %	- 56
TOIMINTAKULUT	- 120 054	- 126 120	- 128 222	- 126 112	5,0 %	100,8 %	98,4 %	2 109
Henkilöstökulut	- 69 134	- 70 000	- 72 489	- 72 430	4,8 %	101,7 %	99,9 %	59
Palvelujen ostot	- 20 697	- 21 648	- 22 466	- 22 043	6,5 %	108,7 %	98,1 %	423
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 322	- 4 861	- 4 842	- 4 653	7,7 %	91,8 %	96,1 %	189
Avustukset	- 3 009	- 3 400	- 2 900	- 2 654	-11,8 %	90,1 %	91,5 %	246
Muut toimintakulut	- 22 892	- 26 211	- 25 525	- 24 332	6,3 %	95,3 %	95,3 %	1 192
TOIMINTAKATE	- 103 191	- 109 105	- 111 476	- 108 646	5,3 %	100,7 %	97,5 %	2 830

S*, toimialueilla toimintakatesitovuus valtuuston nähtä

Toimialueen palvelualueet

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Sivistyksen tukipalvelut

Varhaiskasvatus

Oppiminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri

Vapaa-aika

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Olennaiset tapahtumat toimialueella

Vuosi 2025 oli Sivistyksen toimialueella merkittävä sekä palveluverkon uudistusten, johtamisen muutosten, että hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamisen näkökulmasta. Toimintaa kehitettiin palvelukokonaisuuksia uudistamalla, tilaratkaisuja nykyaikaistamalla ja strategisia tavoitteita toteuttamalla.

Sivistysjohtajana aloitti Marianne Liimatainen 1.6.2025, ja toimialueen johtamisrakenteessa tapahtui useita henkilöstömuutoksia. Opetuspäällikkö Markus Torvisen irtisanouduttua virkaa hoitamaan valittiin määräaikaisesti Jyrki Aronen, ja sivistyksen kehittämisspäällikön tehtävissä aloitti määräajaisesta Heli Hakulinen 1.8. alkaen. Lisäksi Anne Saksa aloitti talouspäällikkönä toukokuussa.

Palveluverkon uudistaminen eteni suunnitellusti ja siirtyminen uusiin oppimis- ja varhaiskasvatusympäristöihin toteutui onnistuneesti. Riihikallion koulu, Rykmentinpuiston koulu ja Rykmentinpuiston päiväkotit otettiin käyttöön elokuussa aikataulun mukaisesti. Toiminta päättyi Mikkolan ja Hyökkälän kouluissa sekä Neitoperhon ja Rykmentintien päiväkodeissa kesäkuussa. Roinilan päiväkotit palasi väistöstä kesäkuussa. Lisäksi Pellavan ja Notkopuiston päiväkotien tilajärjestelyjä jatkettiin tilapalveluiden kanssa yhteistyössä.

Kulttuurin palveluverkossa Rakennus Kympin hankesuunnitelma hyväksyttiin, ja Hyökkälän taide- ja museotilojen toteutussuunnittelu sekä kilpailutus etenivät. Päätös pääkirjaston tulevasta sijainnista siirtyi seuraavalle valtuustokaudelle. Uimahallin peruskorjaus vaikutti vapaa-ajan palveluihin läpi vuoden.

Toimialueella jatkettiin toimintaympäristöanalyysiä ja palvelukatalogityötä, joilla vahvistettiin palvelujen laatua ja johtamisen yhtenäisyyttä. Varhaiskasvatuksen PowerBI-koontinäyttö valmistui ensimmäiseen tarkasteluun keväällä 2025, ja oppimisen palvelualueen keskeistä tietopohjaa määriteltiin yhteistyössä tietohallinnon kanssa.

Laaja hyvinvointikertomus 2022–2025 hyväksyttiin valtuustossa huhtikuussa. Keusoten alueen johdon foorumissa käsiteltiin alueelliset painopisteet vuosille 2025–2026 ja valmisteltiin hyvinvointisuunnitelmaa 2026–2029. Kunta osallistui neurokirjon lasten ja nuorten palvelujen kehittämiseen osana Kirjo-hanketta.

Lapsiystävällinen kunta -toiminta edistyi syksyllä: harrastusmessut järjestettiin kolmella alueella, Unicefin seurantatapaaminen tarjosi ohjausta seuraaviin vaiheisiin, ja toimintasuunnitelmaa päivitettiin. Työn etenemisestä raportoitui Unicefille.

Talousarviovalmistelu vuodelle 2026 eteni lautakuntien kanssa käydyissä talousarvioinfoissa, joissa tarkasteltiin toimialueen säästötoimenpiteitä ja linjattiin tavoitteita suhteessa uudistuvaan kuntastrategiaan. Sivistyksen toimialueen kehittämissuunnitelman päivittäminen vuosille 2026–2029 aloitettiin syksyllä.

Talouden toteutuminen

Sitovan toimintakatteen toteuma oli 97,5 % muutetusta talousarviosta 108,6 miljoonaa euroa 2,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin muutettu talousarvio (vuonna 2024 toimintakate 103,2 miljoonaa euroa).

Toimintatuottoja kertyi 17,5 miljoonaa euroa 104,3 % ja 0,7 miljoonaa euroa enemmän kuin muutettu talousarvio (vuonna 2024 toimintatuotot 16,9 miljoonaa euroa).

Toimintakulut olivat 126,1 miljoonaa euroa 98,4 %, 2,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin muutettu talousarvio (vuonna 2024 toimintakulut 120,0 milj. euroa).

Oppimisen palvelualueella toimintatuotot ylitti kokonaisuudessaan muutetun talousarvion 1,2 miljoonaa euroa. Kotikuntakorvaustulojen osuus tuottojen ylityksestä 0,7 miljoonaa euroa ja muiden tuottojen osuudet 0,4 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittuivat 0,5 miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittyivät 0,3 miljoonaa euroa verrattuna muutettuun talousarvioon. Hoitopäivämaksujen osuus ylityksestä 0,2 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittuivat 1,3 miljoonaa muutettuun talousarvioon nähden, josta henkilöstökulujen osuus 0,8 miljoonaa euroa.

Ruokapalveluiden tuotot jäivät 0,7 miljoonaa euroa pienemmäksi muutettuun talousarvioon verrattuna.

Kulttuuripalveluiden tuotot toteutuivat 0,06 miljoonaa euroa paremmin kuin muutettu talousarvio.

Vapaa-aikapalveluiden toimintatuotot jäivät 0,07 miljoonaa euroa pienemmiksi johtuen lähinnä uimahallin pääsymaksutulojen pienemmästä kertymisestä arvioon nähden ja arvioitua pienemmästä kävijämäärästä.

Määrärahamuutokset:

Valtuusto 28.4.2025 § 50 468 000 euroa: oppimisen tuen uudistuksen ryhmäkohtainen tuki menolisäys 237 000 euroa, vaativan erityisen tuen oppilasmäärän kasvun menolisäys 117 000 euroa, konsultatiivisen sairaalaopetuksen toteuttamisen menolisäys 70 000 euroa, hyvinvointialueen taloustilanteen aiheuttama menolisäys (psykiatrisia sairaanhoitajia koskevan sopimuksen irtisanominen) 44 000 euroa.

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 509:

määrärahasiirto 650 000 euroa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan palvelualueelta kasvatus- ja sivistyslautakunnan oppimisen palvelualueelle, koskien Tusulan Urhelukeskus Oy:n tilojen käyttöön varattuja käyttömaksuja.

Valtuusto 10.11.2025 § 193:

Rykmentinpuiston koulun sisäisiin vuokriin ja siivouskuluihin yhteensä 1 314 791 euroa, Rykmentinpuiston päiväkodin sisäisiin vuokriin ja siivouskuluihin 209 172 euroa ja Pellavan päiväkodin Mikkolan koululla oleviin väistötilojen vuokrien lisäkustannuksiin 41 142 euroa.

Strategisten vuositavoitteiden toteutuminen

- Toteutuu suunnitellusti
- Toteutuu osittain
- Ei toteudu

Tavoite	Yleis	Kriteerit	Arvio
Selitykset valoilte	● Toteutuu suunnitellusti ● Toteutuu osittain ● Ei toteudu		
06.01 Yhteistyö ja palvelurajapinnat hyvinvointialueen kanssa vahvistuvat.	●	Alueellinen hyvinvointisuunnitelma on valmis ja hyväksytty.	●
		Yhteinen rakenne Keusoten, varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden kesken toteutuu.	●
		Perheille on tarjottu vanhemmuuden tukea yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.	●
		Lapsille, nuorille ja perheille kohdistetuista palveluista on tehty koonti, jotta saadaan tietoa eri palveluista ja kentällä työskentelevät tahot osaavat tukea ja ohjata palveluihin.	●
		Sivistyksen asiakaskyselyissä käyttäjien kokemus palvelun laadusta on lisääntynyt	●

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: Yhteistyö ruokapalveluiden ja neuvola- koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa puuttuu. Asiakaskyselyissä käyttäjien kokemus on pysynyt samalla tasolla.

06.03 Sosiaalinen vastuullisuus sivistyspalveluissa on vahvistunut	●	Jokaisesta yksiköstä on osallistuttu kieli-, kulttuuri- ja katsomusosaamisen koulutuksiin	●
		Suomi toisena kielenä –opettajia on vakinaistettu lisää kuntaan	●
		Sivistyksen monikulttuurinen viestintäsuunnitelma on laadittu ja käytössä	●
		Vapaa-aikapalveluiden saavutettavuus- ja esteettömyyskartoitus on tehty	●
		Ruokapalveluhenkilöstö on saanut koulutuksen vastuullisuuden portaista	●
		Varhaiskasvatuksessa kaikki yksiköt ovat laatineet tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman	●
		Saavutettavia ja ilmaisia palveluita kuntalaisille on lisätty (vrt. Kaiku-kortti)	●
		Kunnan yleiset turvallisuuden tilan periaatteet on käyty läpi jokaisessa yksikössä sekä työntekijöiden että kohderyhmän kanssa.	●

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: -

08.01 Lapsiystävällinen kunta –toimintasuunnitelma on edistynyt.	●	Lasten ja nuorten harrastustoimintaa on kohdennettu haavoittuvassa asemassa oleville.	●
		Perehdyttäminen on toteutunut laajasti henkilöstön, asukkaiden ja yhteisöjen keskuudessa.	●
		Lasten ja nuorten keskeinen hyvinvointitieto on määritetty ja seuranta ja hyödyntäminen on käynnissä.	●
		Lapsivaikutusten arvioinnille on määritetty tavat.	●
		Lasten ja nuorten osallisuus ympäristön suunnitteluun toteutuu aktiivisesti.	●

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: Hyvinvointitiedon määrittäminen käynnissä vuoden aikana, tavoiteaikataulu vuoden loppuun mennessä. Koontinäytön käyttöönotto alkuvuodesta 2026. Lapsivaikutusten arvioinnin mallin tarkastelu aloitettu, mutta mallia ei vielä otettu käyttöön. Kehittämispäällikön puuttuminen keväällä 2025 hidasti tavoitteiden saavuttamista.

09.01 Lapset ja nuoret oppivat tulevaisuuden yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.		Paikallinen opetussuunnitelma on päivitetty valtakunnallisten muutosten vaatimalla tavalla 1.8.2025 alkaen.	
		Oppimisen tuen uudistus on tehty ja tuen rakenteet on päivitetty.	
		Opetussuunnitelman lisätunnit vuosiluokille 1-2 sekä 3-6 on ratkaistu.	
		Painotetun opetuksen periaatteet on päivitetty.	
		Valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen integroitumiseen on toimivia toimintamalleja.	
		Varhaiskasvatuksen tuen resurssien käyttö on arvioitu ja niiden monipuolista ja tarkoituksenmukaista käyttöä on seurattu.	
		Kulttuurikasvatussuunnitelmia on tarkasteltu tulevaisuustaidot huomioiden.	

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: Painotetun opetuksen periaatteet jäivät päivittämättä. Valmistavan opetuksen toimintamalleja on kehitetty, mutta ne eivät ole vielä valmiit.

09.02 Sivistyksen palvelualueiden johtamista ja toimintakulttuuria on kehitetty edelleen		Sivistyksen asiakaskyselyissä käyttäjien kokemus kunnan palvelun laadusta on lisääntynyt.	
		Yksiköiden henkilöstön pulssikyselyn tulokset ovat hyvät johtamisen osalta.	
		Uusien avautuvien yksiköiden (Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampukset) toiminta on käynnistynyt aikataulussa ja toimintakulttuurin rakenteet ovat valmiit	
		Tuusulanjärven ja Peltokaaren päiväkotien toiminnassa on edistytty vuositavoitteen mukaisesti	
		Kulttuurin johtamisrakenteet on päivitetty	
		Vapaa-aikapalveluiden johtamisrakenteet on päivitetty	

Poikkeamat: Pulssikyselyn tuloksissa on ollut hieman laskua. Haasteet on tunnistettu ja johtamista tulee kehittää edelleen.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sivistyspalveluiden toimintaympäristö muuttuu voimakkaasti väestörakenteen ja yhteiskunnan kehityskulujen myötä. Syntyvyyden lasku, väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen vaikuttavat tulevina vuosina kunnan taloudellisiin edellytyksiin ja palvelutarpeeseen. Vaikka Tuusula kasvaa muuttovoiton ansiosta, uusi väestö ei kokonaisuudessaan korvaa väheneviä ikäluokkia, mikä merkitsee perusopetuksen oppilasmäärien asteittaista laskua samalla kun ikääntyneen väestön palvelutarpeet kasvavat.

Varhaiskasvatuksessa tarve vaihtelee alueittain ja edellyttää tarkkaa ennakointia.

Väestön monimuotoistuminen lisää osaamisvaatimuksia palveluissa ja edellyttää vahvaa panostusta henkilöstön kieli- ja kulttuuriosaamiseen. Samanaikaisesti työvoiman saatavuus haastaa koko kunta-alaa, ja kilpailu osaavasta henkilöstöstä kiristyy. Rekrytoinnin onnistuminen sekä yhteistyö toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa nousevat merkittävään rooliin palveluiden turvaamisessa.

Kunnan talouteen kohdistuvat paineet kasvavat, kun valtion rahoitusosuus peruspalveluihin vähenee. Sivistyspalveluiden rahoitus tulee jatkossa perustumaan entistä vahvemmin kunnan omaan tulopohjaan ja palveluverkon tehokkaisiin ratkaisuihin. Rakenteellinen tarkastelu ja yksiköiden kehittäminen ovat keskeisiä toimenpiteitä, joilla pyritään vastaamaan sekä taloudellisiin että ekologisiin tavoitteisiin ja parantamaan palvelujen laatua ja saavutettavuutta pitkällä aikavälillä.

Digitalisaatio on yhä merkittävämpi osa sivistyspalveluiden kehittämistä. Se tarjoaa mahdollisuuksia parantaa palveluiden saatavuutta ja vapauttaa henkilöstön työaikaa, mutta edellyttää tasapainoa lähipalveluiden kanssa ja huolellista muutosjohtamista.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen kulkee läpi koko sivistystoimialan. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ratkaisevaa, jotta kuntalaisten hyvinvointia voidaan edistää kokonaisuutena. Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin jalkauttaminen tuo lasten ja nuorten näkökulmat osaksi päätöksentekoa ja vahvistaa ennaltaehkäisevää ja tietoperustaista kehittämistä.

Väestörakenteen muutos haastaa palveluiden määrän ja rakenteen ennakkointia, ja erityisesti oppilasmäärien lasku sekä ikääntyvän väestön kasvava palvelutarve asettavat paineita tasapainoiseen palveluverkkoon. Taloudellisesti kunnan omarahoitusosuuden kasvu lisää herkkyyttä muutoksille: toimintaa on kehitettävä kokonaiskustannuksia hilliten mutta samalla palvelujen laatua ja saatavuutta turvaten.

Henkilöstöön liittyvät riskit korostavat osaavan työvoiman saatavuuden merkitystä. Mikäli rekrytointi, osaamisen kehittäminen tai työhyvinvointi eivät onnistu riittävällä tasolla, vaarantuvat sekä palvelujen jatkuvuus että kehittämistoimenpiteiden toimeenpano. Palveluverkon ja digitalisaation kehittäminen tarjoaa mahdollisuuksia, mutta niihin liittyy myös saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden riskejä. Muutosten vaikutukset kohdistuvat sekä asiakkaisiin että henkilöstöön, ja onnistuminen edellyttää hyvin johdettua muutosprosessia. Hyvinvoinnin ja yhteistyön näkökulmasta riskit korostavat kunnan ja hyvinvointialueen yhteisen toiminnan merkitystä. Mikäli yhteistyö ei tuota riittävää tukea kuntalaisille, seuraukset heijastuvat kunnan palveluihin ja kustannuksiin. Lisäksi lasten, nuorten ja muiden asukasryhmien kokemustiedon hyödyntäminen on ratkaisevaa palvelujen vaikuttavuuden ja oikea-aikaisuuden varmistamiseksi.

